

3. 8. MANŽELSTVO

Božie slovo

Ciel': poukázať na manželstvo ako základné prvotné povolanie človeka

„Potom Pán, Boh, povedal: „Nie je dobre byť človeku samému. Urobím mu pomoc, ktorá mu bude podobná.“ Keď Pán, Boh utvoril z hlíny všetku poľnú zver a všetku nebeské vtáctvo, priviedol ho k Adamovi, aby videl, ako by ho nazval, lebo ako ho nazve, také bude jeho meno. A nazval Adam menom všetok dobytok, všetko nebeské vtáctvo a všetku poľnú zver. Ale pomoc, ktorá by mu bola podobná, nenašiel. Tu Pán, Boh, dopustil na Adama tvrdý spánok a keď zaspal, vybral mu jedno rebro a jeho miesto zaplnil mäsom. A z rebra, ktoré vybral Adamovi, utvoril Pán, Boh, ženu a priviedol ju k Adamovi. Vtedy Adam povedal: „Toto je teraz kosť z mojich kostí a mäso z môjho mäsa; preto sa bude volať mužena, lebo je vzatá z muža.“ Preto muž opustí svojho otca i svoju matku a prilipne k svojej manželke a budú jedným telom.“ (Gn 2,18-24)

„Smie človek prepustiť svoju manželku z akejkoľvek príčiny?“ On odpovedal: „Nečítali ste, že Stvoriteľ ich od počiatku ako muža a ženu stvoril a povedal: „Preto muž opustí otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele“? A tak už nie sú dvaja, ale jedno telo. Čo teda Boh spojil, nech človek nerozlučuje.“ Povedali mu: „Prečo potom Mojžiš rozkázal dať priepustný list a prepustiť?“ Odpovedal im: „Mojžiš vám pre tvrdosť vášho srdca dovolil prepustiť vaše manželky; ale od počiatku to nebolo tak. A hovorím vám: Každý, kto prepustí svoju manželku pre iné ako pre smilstvo a vezme si inú, cudzoloží.“ (Mt 19, 3-9)

„Muži, milujte manželky, ako aj Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil očistným kúpeľom vody a slovom, aby si sám pripravil Cirkev slávnou, na ktorej niet škvrny ani vrásky ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškrvená. Tak sú aj muži povinní milovať, svoje manželky ako vlastné telá. Kto miluje svoju manželku, miluje seba samého. Ved' nik nikdy nemal v nenávisti svoje telo, ale živí si ho a opatruje, ako aj Kristus Cirkev, lebo sme údmi jeho tela. Preto muž zanechá otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi. Ale aj vy, každý jeden nech miluje svoju manželku ako seba samého. A manželka nech si ctí muža.“ (Ef 5,25-33)

„Všetko smiem.“ Ale nie všetko osoží. „Všetko smiem.“ Ale ja sa ničím nedám zotročiť. „Jedlo je pre žalúdok a žalúdok pre jedlo.“ Boh však zničí jedno aj druhé. Ale telo nie je na smilstvo, lež pre Pána a Pán pre telo. A Boh aj Pána vzkriesil a vzkriesi aj nás svojou mocou. Vari neviete, že vaše telá sú Kristovými údmi? Môžem teda vziať Kristove údy a urobiť ich údmi neviestky? Vonkoncom nie! [Alebo neviete, že ten, kto sa spája s neviestkou, je s ňou jedno telo? Ved' sa hovorí: „Budú dvaja v jednom tele.“] Ale kto sa spája s Pánom, je s ním jeden Duch. Varujte sa smilstva! Každý hriech, ktorého by sa človek dopustil, je mimo tela; kto však smilní, hreší proti vlastnému telu. A neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nepatrite sebe? Draho ste boli kúpení. Oslavujte teda Boha vo svojom tele.“ (1Kor 6,13-15. 17-20)

„Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal. A keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo. Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, 5 nie je nehanebná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nemyslí na zlé, 6 neteší sa z nepravosti, ale raduje sa z

pravdy. 7 Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží. Láska nikdy nezanikne. Proroctvá prestanú, jazyky zamĺknu a poznanie pomínie. Lebo poznávame len sčasti a len sčasti prorokujeme. 10 Ale keď príde to, čo je dokonalé, prestane, čo je len čiastočné. 11 Keď som bol dieťa hovoril som ako dieťa, poznával som ako dieťa rozmýšľal som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby. Teraz vidíme len nejasne, akoby v zrkadle; no potom z tváre do tváre. Teraz poznávam iba čiastočne, ale potom budem poznať tak, ako som aj ja poznaný. A tak teraz ostáva viera, nádej, láska, tieto tri; no najväčšia z nich je láska.“ (1Kor 13,31-13)

Iné pramene

Manželov, stvorených na obraz živého Boha a začlenených do skutočne ľudského poriadku, nech spája tá istá láska, jednomyselnosť a vzájomná svätosť, aby nasledujúc Krista, pôvodcu života, stali sa v radoostiach a obetiach svojho povolania svojou vernou láskou svedkami tajomstva tej lásky, ktorú Pán zjavil svojou smrťou a svojím vzkriesením. (GeS 51)

Dnes prežívame paradox globalizovaného sveta, v ktorom vidíme luxusné byty a mrakodrapy, no vždy menej domáceho a rodinného tepla. Vidíme veľa ambiciózných projektov, lež málo času na prežívanie toho, čo bolo zrealizované. Veľa sofistikovaných prostriedkov zábavy, no vždy viac prázdnoty v hĺbke srdca. Veľa potešenia, ale málo lásky. Veľa slobody, no takmer žiadna autonómia... Stále pribúda ľudí, ktorí pociťujú samotu, ale aj tých, čo sa uzatvárajú do egoizmu, melanchólie, deštruktívneho násillia a do otroctva rozkoše či peňazí. (sv. Otec František)

Paradoxne aj dnešný človek zostáva priťahovaný a fascinovaný každou autentickou láskou, každou pevnou láskou, každou plodnou láskou, každou láskou, ktorá je verná a trvalá. Vidíme ho ako ide za chvíľkovými láskami, no sníva o autentickej láske; ženie sa za telesnými rozkošami, no túži po úplnom darovaní sa. (sv. Otec František)

Podnety na prehĺbenie témy

- manželstvo v Božom pláne – prvotné povolanie človeka je povolanie do vzťahov
- vzájomná láska muža a ženy v manželstve - obraz absolútnej a večnej lásky, ktorou Boh miluje človeka
- keď uvažujeme o manželstve z akéhokoľvek hľadiska, všetky cesty napokon vedú do rodiny. V akej rodine mladý človek vyrástol. Aké hodnoty rodina uznávala. Aký tam bol úprimný a pravdivý náboženský život. Aký príklad manželského života ponúkli rodičia svojim deťom.
- matéria a forma
- manželstvo je jedinou sviatosťou, kde tí, ktorí prijímajú túto sviatosť, navzájom si ju sami vysluhujú
- podstatné vlastnosti manželstva
- účinky sviatosti
- rodina – domáca cirkev
- snúbenci
- zásnuby

Podnety k spoločnému zdieľaniu v skupinke

- prečo sa Božia láska pripodobňuje manželstvu?
- je sviatostné manželstvo prežitkom?
- aký je rozdiel medzi sviatostným, civilným manželstvom a voľným zväzkom?
- aká je pravá láska a ako ju spoznáš? Aké sú podobnosti a rozdiely medzi našim kultúrnym chápaním romantickej lásky a chápaním Božej lásky vo Sv. písme?

- aký je rozdiel medzi „milujem sa“ a milujem ťa“?
- je možné zaviazat' sa na celý život vzťahom k jedinému partnerovi v manželstve? Čo je k tomu potrebné? Vieš si predstaviť, že by si to zvládol? Čo by ti k tomu dodávalo silu? Čo by si k tomu potreboval?
- poznáš manželov, ktorí sú pre teba symbolom lásky? Ako konkrétne sa u nich prejavuje láska?
- ponúka Ježiš nedosiahnuteľný ideál?
- dnes sa medzi mladými nehovorí: Boh mi poslal túto ženu, tohto muža, ale hovorí sa: Ja som si našiel, ja som si našla. Je v tom rozdiel?
- môžeš sa už teraz modliť za svojho manžela, manželku?
- ako spolupracovať s Bohom pri osobnom dozrievaní a pri výbere partnera?
- vieš si predstaviť seba samého ako manžela, manželku? Láka ťa táto predstava? Túžiš po nej?
- myslíš si, že by si mohol byť dobrým manželom? Čo k tomu potrebuješ?
- láska je cit alebo rozhodnutie milovať?
- myslíš si, že kríza dnešných manželstiev je spôsobená krízou viery?
- ako život detí ovplyvňuje rozvod rodičov?
- aká je príčina rozvodov? Prečo sa ľudia rozvádajú?
- kde začína nevera?
- všimni si, že aj keď Ježiš neschvaľuje rozvod, nikdy nepovie ani jediné odsudzujúce slovo o ľuďoch, ktorých manželstvo stroskotalo. Vie, že sme ľudia, ktorí robia chyby, veď preto prišiel na zem! Všimni si, ako napríklad pristupuje k žene, ktorú prichytili pri cudzoložstve (Jn 8,1-11).

Modlitba

Modlitba za môjho chlapca:

Nebeský Otec, poslal si mi do cesty človeka, ktorému chcem venovať svoje srdce a s ktorým chcem uzavrieť manželstvo. Bedli nad ním. Pomôž mu byť veriacim, múdrom a rozhodným človekom. Daj mu mužné srdce, aby sa nebál ťažkostí, ale aby ich zdolával s Tebou. Svätý Jozef, patrón mužov, chráň môjho chlapca od falošnej mužnosti. Nauč ho ovládať zmyselnosť a podrobovať vlastné telo službe pravej lásky. Daj, aby som sa mohla o neho bezpečne oprieť a prežiť s ním ďalšiu časť svojho života. Amen.

Modlitba za moje dievča:

Nebeský Otec, ďakujem Ti za to, že som stretol toto dievča. Požehnávaj ju a urob, aby jej bolo so mnou dobre. Nedopusť, aby som jej niekedy ublížil. Priprav ju do úlohy ženy a matky. Chráň ju od pokušenia. Daj, aby mi bola verná a milovala ma čistou láskou. Nech v službe našej budúcej spoločnej rodine nájde svoju najdôležitejšiu úlohu tu na zemi. Nech sa necíti byť zviazaná záväzkami ženy a matky, ale nech nájde v ich vernom plnení svoje šťastie a pokoj. Daj, aby bola trpezlivá, tichá, láskavá, aby vniesla do rodiny Boží pokoj. Mária, nech Teba nasleduje a ako Ty nech plní ochotne a s radosťou Božie plány. Amen.

Modlitba za správny výber životného partnera:

Nebeský Otec, stretol /-la/som človeka, ktorý ma potešuje svojou prítomnosťou. Je to ten, ktorého si mi určil do manželstva? Pomôž mi správne sa rozhodnúť. Daj, aby som sa nezameral /-la/ len na vonkajší výzor, na krásu tela, ale aby som pozoroval /-la/ skutočné hodnoty človeka. Ty vieš, že Ti chcem verne slúžiť, daj mi vybrať si toho /tú/, ktorý /-rá/ má v tom podporiť a spolu so mnou bude plniť Tvoju vôľu. Vieš, že moje srdce je hladné po láske a potrebuje sa o niekoho oprieť. Nakloň srdce človeka, ktorého si mi vybral, aby odpovedalo na moju samotu a mohlo ma milovať čistou a úprimnou láskou. Požehnávaj Pane našu lásku. Amen.

Modlitba za čistotu:

Bože môjho života a Pane milosrdenstva! Ďakujem Ti za svoj život a za všetko, čo si mi nezaslúžene daroval a ešte daruješ. Ty sám vieš aj o mojich problémoch. Pokorne Ťa prosím, odním odo mňa moju slabosť, ktorá ma trápi. Sprav silnou moju vôľu, aby som dokázal odolávať vlastným slabostiam i pokušeniam a nástrahám diabla. Nech je moja duša čistá a veselá, aby som už teraz zakúsil radosť z toho, že ma máš rád a chceš ma urobiť svätým. Pomôž aj ostatným, ktorí sa boria s problémami podobnými tým mojim, aby sme sa raz všetci zišli tam u Teba. O to Ťa prosím skrze Ježiša Krista nášho Pána. Amen.

Svätá Mária, matka najčistejšia, svätá Mária Magdaléna, svätý Hieronym, svätý Augustín, svätý anjel strážca, orodujte za mňa.

Zdroj: www.hudakcd.sk <http://www.hudakcd.sk/modlitby.html#.XWz9kSgzaUk>

Aplikácia do života

- modlitba za môjho budúceho manžela, manželku
- budem si všímať svoje vzťahy k druhým. Sú založené na láske alebo len na sebaláske?
- porozprávam sa so svojimi rodičmi, ako sa zoznámili

Materiály k téme

KKC 1601-1666 <http://www.katechizmus.sk/index.php?action=getk&kid=2200>

Kompendium KKC 337-350

3-minútový katechizmus - Čo je to sviatosť manželstva?

<https://www.tvlux.sk/archiv/play/11086>

3-minútový katechizmus - Čo je sex? <https://www.tvlux.sk/archiv/play/11087>

3-minútový katechizmus - Čo učí Cirkev o sexuálnej morálke?

<https://www.tvlux.sk/archiv/play/11088>

Fundamenty - Manželstvo v Božom pláne <https://www.tvlux.sk/archiv/play/7854>

Fundamenty - Uzavretie manželstva a požiadavky... <https://www.tvlux.sk/archiv/play/7941>

Katechézy pápežov o manželstve <https://dku.abuba.sk/katech-sv-manzelstvo>

Dvanásť rád pre snúbencov a manželov (pochádzajú od autora Bakera):

1. K túžbam svojho partnera (partnerky) buď veľkodušná (veľkodušný).
2. Kritizuj zriedkavo a ak, tak iba s láskou.
3. Ak musíš niekoho (napríklad pre nedostatok času) zanedbať, nech to nikdy nie je on (ona).
4. Umožni svojmu partnerovi (partnerke), aby zažiaril (zažiarila).
5. Pristupujte k sebe tak, ako k sebe pristupovali Adam a Eva, keď sa stretli po prvý raz – s citovým vzplanutím.
6. Každodenný kompliment je dôležitejší ako každodenná dávka vitamínov.
7. Nebuďte nikdy v hneve. Keď sa previníte, povedzte prepáč – a dajte to do poriadku pred západom slnka.
8. Nikdy, nikdy nevyťahuj minulé hriechy.
9. Modlite sa spolu a uvedomujte si svoju jednotu v Kristovi.
10. Nikdy, nikdy od toho druhého nežiadať alebo neprijímať, čo Boh zakazuje.
11. Na hádku treba dvoch. Odrátaj jedného (seba).
12. Nikdy nekrič okrem prípadu, žeby vo vašom dome horelo.

Podklady čerpané z knihy Herbert F. Smith, SJ: Sunday Homilies, Alba House, New York, 1990, str. 167-170

List mužovi v deň výročia svadby

Drahý Peter,

po prvý raz prežívame výročný deň našej svadby oddelene. Dlho som uvažovala, čo by som Ti darovala. Nie je ľahké vybrať Ti darček. Na jednej strane si veľmi skromný (a vo svojej

skromnosti šťastný), na druhej sú tvoje požiadavky neobyčajne náročné. Rozhodla som sa teda, že ťa prekvapím týmto listom.

Dlho som si nad ním lámala hlavu. Našťastie som mala dosť času a pokoja. Rozmýšľala som nad našim spoločným životom. Chcem sa Ti so svojimi myšlienkami zdôveriť.

Osemnásť rokov sme kráčali rovnakou cestou vedľa seba. Bolo to len zo zvyku, z ohľadu na okolie? Čo nás držalo spolu? Koľko ráz sme chceli tento zvyk prelomiť a ísť každý svojou cestou! Alebo to bol ohľad na deti? Prežili sme s nimi mnoho radostných chvíľ. Kvôli nim sme dokázali na seba zabúdať. Čím väčší sa však osamostatňovali, tým menej nás, samozrejme, spájali. Čo to teda bolo, čo nás držalo spolu? Strach z reči, ktoré by sme vyvolali? Ohľad na naše spoločenské postavenie? Ved' to dnes nie je rozhodujúce. Rozvod je už bežná záležitosť. A naši „láskavi“ susedia predsa dávno usúdili, že sa k sebe nehodíme, že to spolu dlho nevydržíme. Pamätáš sa, ako si šuškali, ako klebetili, keď zistili, že ideme na dovolenku každý zvlášť? Pamätáš sa, ako sa tešili, keď sme uzatvárali priateľstvá a známosti, ktoré neboli ušité pre nás oboch, ale väčšími pre jedného z nás? Videli v tom blížiaci sa rozpad nášho manželstva. A ja som dnes, Peter, presvedčená, že to bol jeden z našich najšťastnejších nápadov. Zbavili sme sa ilúzie, že sa mi musí páčiť všetko, čo sa páči Tebe a naopak. Je fakt, že to bolo aj obdobie nejedného sklamania, ale napriek tomu bolo veľmi užitočné. Spoznali sme, že nemôžeme byť jeden druhému všetkým, hoci by sme to chceli. Bolo to obdobie, keď sme prestali žiarliť na každý telefonát, list, na úsmev, ktorý nebol adresovaný nám.

Nevrávim, že to bolo obdobie ľahké a potešiteľné. Pred rokmi sme sa vybrali na cestu životom, na celý život. Mysleli sme, že si vystačíme, že bez toho druhého to nepôjde. Bola to krásna predstava, ale skutočnosť boba trochu i. Ty si zrazu videl, že už nie som „najkrajšia, najmúdrejšia, najschopnejšia“. Aj v mojich očiach si stratil punc, čaro a šarm „posledného rytiera, spoľahlivého ochrancu a otcovského radcu“. A my sme si dovtedy mysleli, že sa poznáme úplne. Vtedy sme sa chceli rozísť. Slušne, bez veľkých slov, s porozumením a kamarátsky, ako rozumní ľudia. Deti boli veľké, boli by naše rozhodnutie pochopili. Čo nás teda ešte držalo spolu? Slovo, sľub, ktorý sme si dali kedysi dávno? Pre Teba to malo väčšiu cenu ako pre mňa. V mojich očiach sľub, ktorý vedie k duševnému zakrpateniu, k duševnej malátnosti, nezaväzoval. Vtedy nás napomínal aj náš duchovný priateľ, vraj „v tvrdej škole lásky rastú božské i ľudské čnosti“. Nad tým som sa len usmievala.

Hľadali sme našu stratenú lásku. Ale tá nebola tvrdá, boba jemná a nežná. Žiadne „božské“ čnosti sme na seba nepozorovali, dokonca aj tle ľudské viditeľne odumierali.

Bolo to obdobie bezradnosti. Budovala sa v ňom však naša záchrana. Pramenila v tom, že sme sa odvážili ísť aspoň kúsok vlastnou cestou. Od tej chvíle sme prestali očakávať všetko od svojho partnera.

Každý za seba cítil zodpovednosť na seba pracovať, zdokonaľovať sa, prispieť svojou čiastkou do spoločného fondu. Začali sme sa rešpektovať a prijímať sa bez idealizácie, reálne. Začali sme sa znovu poznávať. Najskôr váhavo, no záujem rástol. Objavovali sme na sebe dosiaľ nepoznané stránky. Začala som obdivovať tvoju samostatnú iniciatívu a sama som sa vzdala prehnanej starostlivosti o poriadok a čistotu v dome. Ty si sa už tak často neodvolával na to, „čo sa patrí“ a ja som sa postupne menila na „anjela trpezlivosti“. Vieš dobre, že sa to nestalo za jednu noc, že to nebol zázrak. Bol to výsledok húževnatej snahy. Vykročili sme vpred a čoraz viac sme sa k sebe približovali. Toto bola jedna vec, ktorá nás zachránila.

Tú druhú považujem za zázrak, za rozprávkový dar, za dar z neba. Bola to skutočnosť, že sme nikdy nestratili záujem o seba, že sme sa k sebe nestali ľahostajnými, že nám zostala radosť z myšlienky na seba. Áno, občas si sa mi zdal neznesiteľný. Určite aj ja Tebe. Ale ak som ťa niekde celkom náhodou stretla, moje srdce začalo tlčiť ako za starých čias. Bol si to Ty, práve Ty a ja som Ti dôverovala. Cítila som, že celou bytosťou patríme k sebe a vedela som, že Ty to tak tiež cítiš. Hádám to naozaj bolo to, čo teológovia nazývajú mimoriadna sakramentálna milosť.

Nech je to už akokoľvek, chcem Ti poďakovať, že si to so mnou vydržal.

Ďakujem Bohu za poznanie, že je pre mňa dobré, že Ty si.